

Goede drugpreventie

Suggesties voor onderwijzer en welzijnswerker

Beste lezer,

Het Europese SEARCH-project heeft De Sleutel geleerd dat er heel wat veronderstellingen over de gemeenschappen van asielzoekers, vluchtelingen en illegalen niet overeenstemmen met de waarheid. Zeker over hun druggebruik.

Voor goede drugpreventie hebben we jou als **welzijnswerker**, vertaler of hulpverlener rondom de asielzoeker nodig. Maar ook jou als **onderwijzer** van hun kinderen.

Verhaaltjes voor de kinderen en voorlichtingsbrochures voor hun ouders zijn jouw wapens in de strijd tegen drugproblemen bij deze extra kwetsbare groep. In deze hulpfolder geven we je tips om dat materiaal goed te gebruiken. Veel succes ermee,

*Peer van der Kreeft
hoofd preventie
De Sleutel*

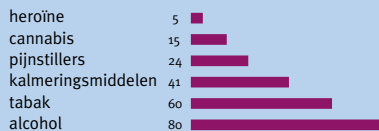
HIDDEN POPULATIONS in de Gentse Brugse Poort

Het Search project gebruikte in zes landen tegelijk een onderzoeksbenadering die de drugproblematiek bij verborgen bevolkingsgroepen moet duidelijk maken: de RAR-methode. Rapid assesment and response bestaat uit een opeenvolging van half-gestructureerde interviews, focusgroepen en gestructureerde interviews. Zo kan een organisatie of een instantie een schets maken van het drugprobleem bij die groep. De Sleutel paste de methode eerst toe in de Brugse Poort (Gent) voor de Kosovaarse en Albanese gemeenschappen.

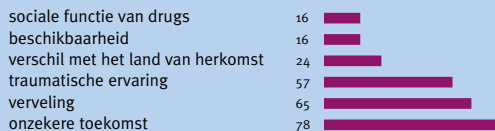
DE LOKALE OPVANGINITIATIEVEN

De Sleutel herhaalde het onderzoek voor de lokale opvanginitiatieven bij 105 OCMW's in Vlaanderen. Zowel in Gent als in Vlaanderen wordt de meeste problematiek vastgesteld voor alcohol, tabak en medicatie. Cannabisgebruik kan uit de hand lopen vanaf dat jonge asielzoekers niet meer naar school gaan. En problemen met illegaal druggebruik komen voor wanneer jongeren helemaal buiten de gemeenschap vallen en in de criminaliteit belanden vaak in een andere stad.

Welke drugs vormen problemen?

Welke factoren zorgen voor drugproblemen?

Een paar conclusies uit het onderzoek:

- Er is een verschil tussen asielzoekers die in de gemeenschap in een stad wonen en degenen die zo'n gemeenschap hebben verlaten of er nooit deel van uitmaakten. Deze tweede groep vindt gemakkelijk aansluiting bij het criminele circuit en trapt snel in de val van drughandel en druggebruik.
- Asielzoekers en vluchtelingen benaderen onze medische en sociale dienstverlening anders dan wij, met verkeerd gebruik van de toegankelijkheid van kalmerende of pijnstillende medicijnen.
- Voor asielzoekers en vluchtelingen in hun gemeenschap ziet het druggebruik er niet veel anders uit dan voor de andere inwoners in Vlaanderen, op specifieke aspecten van alcoholgebruik of roken na. Er zijn catastrofale gevolgen voor jonge asielzoekers die van school afhaken, ook wanneer hun druggebruik zich op dat moment enkel toespitst op cannabis.

Je kunt de voorlichtingsfolders van De Sleutel krijgen in het: Russisch, Tsjechisch, Slowaaks, Frans, Engels en Nederlands.

Hans Bodyn, straathoekwerker in Gent: "Halfweg de jaren 90 zagen we in het straathoekwerk, dat zich concentreerde op druggebruikers en prostitutie, plots heel wat nieuwe gezichten opduiken. Gezichten uit Kosovo, Albanië, Tsjechië, Slowakije en nu heel recent Roma-jongeren uit Praag."

"Deze mensen spreken een andere taal en hebben andere zorgen dan hun gezondheid. Ze weten soms niet wat ze 's avonds gaan eten. Ze zijn bijzonder wantrouwig. Toch hebben we in de loop van de tijd vertrouwen gekregen door heel intensief en persoonlijk te werken. Onze 'assessment' is dat deze jongeren niet veel verschillen van Belgische, Marokkaanse, Turkse jongeren: puberteit, meer financiële mogelijkheden, experimenteren."

"Het is de eerste keer dat ik zulk preventiemateriaal zie en dat is al een enorme bijdrage van De Sleutel. Maar er zijn twee moeilijkheden voor de verdeling ervan. Eén: de mensen bereiken en twee: mensen vinden die het materiaal kunnen toelichten en er mee kunnen werken. Hopelijk lukt dat."

Hoe kun je hier mee werken?

- Door het **gewoon neer te leggen** in de wachtzaal. Het is voor veel asielzoekers en vluchtelingen al heel wat dat er informatie in hun eigen taal ligt.
- Door het **samen te lezen** met de deelnemers aan je taal cursus of vorming in algemene vaardigheden. Je kunt één soort drug uitkiezen en de informatie uit de folder vergelijken met wat je deelnemers weten uit hun eigen land. Of je kunt vijf groepen elk een drug laten lezen en ze het aan elkaar laten uitleggen.
- Door het als **lectuur voor de ouders mee te geven** aan de kinderen op school. Verder in deze hulpfolder zie je dat er ook lagere scholen zijn die aan drugpreventie werken, dan ligt de nadruk op sociale vaardigheden. Het is een effectieve ingangspoort om de ouders, oudere broer of zus, ook te bereiken.

De inhoud van de voorlichtingsfolder

We schreven de folders met deze aanbevelingen uit het SEARCH-onderzoek:

- Leg de nadruk op het belang van de opvoeding en de toekomst van de kinderen
- Kijk naar elementen van de context die specifiek is voor asielzoekers (bijvoorbeeld traumatische ervaringen, vluchtelingen-gevoel) maar zonder te stigmatiseren
- Lever voor kinderen en jongeren dezelfde instrumenten aan als voor anderen, in een geïntegreerde benadering
- Geef informatie over drugs uit de jeugdcultuur (cannabis en ecstasy) en wijs op het extra risico daarvan voor spijbelen en afhaken van school
- Geef informatie over de specifieke Belgische cultuur in verband met gebruik van medicijnen

effect

risk

Effectieve preventie bestaat uit geloofwaardige voorlichting

De cultuur van je doelgroep kan bepalen of je heel instructief tewerk moet gaan of juist participatief en interactief. Maar de essentie van voorlichting verandert niet: duidelijk maken wat effecten en risico's zijn. We besteden aandacht aan lichamelijke en geestelijke effecten of risico's. Maar ook aan sociale effecten, zoals agressiever discussiëren of fysiek geweld door teveel te drinken.

De effecten en risico's die we in deze folders voor asielzoekers, vluchtelingen en illegalen schreven zijn natuurlijk dezelfde als die in al onze andere brochures. Om verbinding te vinden met de leefwereld van de doelgroep geven we bij elke drug ook tips of inlichtingen die ingaan op de specifieke situatie van asielzoekers, vluchtelingen of illegalen.

Heroïne, cocaïne en LSD hebben we niet opgenomen, je vindt er wel informatie over op onze website of op **www.druglijn.be**.

EEN AANBEVELING UIT
HET SEARCH-ONDERZOEK:

"Het is nodig om
kinderen naar
school te sturen
en dat ook te
blijven doen."

Onderwijzer

Op de lagere school

Op de lagere school geef je ook les over integratie, asielzoekers en vluchtelingen in ons land. Misschien zijn er leerlingen in je klas die deel uitmaken van een gemeenschap met vluchtelingen, illegalen of mensen zonder papieren. De Sleutel heeft een preventieprogramma dat je voor je klas kunt gebruiken.

Contactsleutels

Contactsleutels is een lessenpakket in leefvaardigheden dat je in elke graad van het basisonderwijs kunt toepassen. Het is een algemene opvatting van drugpreventie. Je vindt in Contactsleutels een paar specifieke lessen en verhalen die toepasbaar zijn op het thema van integratie, vluchtelingen of asielzoekers.

In het materiaal van de 2de en 3de graad vind je bijvoorbeeld deze activiteiten:

- **Wat zou je tonen aan iemand uit een ander land?** (thema's 3 uit deel 3: 'Een lid uit de samenleving')
- **Wat zou je meenemen als je weggaat en één ding moet kiezen?** (basisles 1 uit deel 2: 'Gelijk en verschillend')
- **Andere manieren oefenen om op een conflict te reageren** (basisles 5 uit deel 3: 'Vrede, ruzie en conflicten')
- **Teken jezelf in een veilige situatie en schrijf op waar je je tegen beschermt, wie helpt je daarbij?** (basisles 4 uit deel 6: 'Veilige mensen, veilige plekjes, veilige dingen')

Je leest ook lessuggesties over de onderwerpen medicijnen, alcohol, sigaretten en, met een voorzichtige benadering, andere drugs. Als je deze lessen uit Contactsleutels geeft kun je de ouders wijzen op de voorlichtingsfolder die de welzijnswerkers gebruiken.

Onderwijzer

Contactsleutels heeft voor de kleuterklassen en de eerste graad van de lagere school een lesmap uitgegeven, samen met een verhalenboek: 'Het gat in de haag'.

Als de jonge lezer door het gat in de haag kijkt ziet hij de belevenissen van wortel, biet, erwt, prei en allerlei andere groenten. De sociale vaardigheden die bij Contactsleutels passen geef je via deze groenten door. De Sleutel selecteerde **vijf verhalen** die een verband leggen met medicijnen, een tovermiddeltje of de situatie van vluchtelingen en asielzoekers.

Je kunt ze downloaden van www.desleutel.be, waar je ook het geïllustreerde boek kunt bestellen. De verhalen lees je voor of je laat de CD met de stem van Nolle Versijp horen. Het beste is de audio-CD of het boek mee naar huis te geven zodat de kinderen het aan hun ouders kunnen laten zien. Als je dit in coördinatie met de welzijnswerker doet, hebben de ouders in dezelfde periode de voorlichtingsbrochure van De Sleutel gelezen.

OP EEN FOCUSGROEP
IN HET SEARCH-ONDERZOEK:

"Een groot deel van drugpreventie gaat eigenlijk helemaal niet over drugs, is algemeen en begint zo vroeg mogelijk."

1

Spruit durft niet aan Prei te zeggen dat hij de weg kwijt is. Het wordt donker... (Verhaal 4 'Spruit is de weg kwijt')

2

Het tovermiddeltje waar je volgens Paddestoel zo'n leuk gevoel van krijgt en dat alle problemen oplost, werkt helemaal niet zo... (Verhaal 5 'Het tovermiddeltje werkt niet')

3

Meneer Kool zegt streng dat er geen bladzijde in het groenteboek is voor paarse Aubergine. Maïs denkt: 'Ik moet zeggen dat het niet leuk is'. Maar hij weet niet hoe hij zijn zinnetje kan beginnen. (Verhaal 10 'Een nieuwe groente in de tuin')

4

Als de vlekken van Aardappel weggewassen kunnen worden proberen ze dat ook met Aubergines paarse kleur. Vier sippe gezichten veranderen in een slappe lach. (Verhaal 11: 'Aardappel is paars gekleurd')

5

Dokter Maïs legt uit dat zij Erwt een medicijn moet geven omdat ze ziek is geworden. Erwt mag best snoep eten en limonade drinken, alleen niet zo veel, lacht de dokter. (Verhaal 13: 'Erwt is ziek')

Onderwijzer en welzijnwerker

In de vakliteratuur maken we een onderscheid tussen schoolbased en community based preventie. Het materiaal dat De Sleutel voor SEARCH uitwerkte geeft je de instrumenten om je doel via twee kanalen te bereiken.

Op de basisschool

- Werk in alle klassen met het preventiepakket Contact sleutels
- Geef in geselecteerde klassen met kinderen van asielzoekers, vluchtelingen of mensen zonder papieren de specifieke lessen in de 2de en 3de graad
- Werk een paar weken in de kleuter- en 1ste graad met de 5 specifieke verhalen uit 'Het gat in de haag'
- Geef het boek of de audio-cd mee naar huis om te laten zien
- Vraag wat de ouders leuk vonden aan de verhaaltjes; vertelden ze ook iets over zichzelf? Wat?

In de gemeenschap

- Leg de voorlichtingsfolders in 6 talen op strategische plaatsen
- Houd een gesprek of groepsdiscussie over de inhoud van de folder en probeer effecten en risico's goed te begrijpen
- Maak aan de ouders duidelijk dat terwijl je met hen de voorlichtingsfolder bekijkt, de onderwijzer op school aan sociale vaardigheden werkt
- Laat de kinderen de verhalen in hun eigen woorden vertalen aan de ouders
- Bespreek het verband tussen de lessen op school en de voorlichtingsfolder; hoe kun je preventie zijn in je opvoeding?

Meer weten?

www.desleutel.be

De Sleutel is de grootste organisatie in Vlaanderen voor hulpverlening, preventie, tewerkstelling en onderzoek om drugproblemen te vermijden. De Sleutel bestaat sinds 1973, er werken 210 personeelsleden. In de voorlichtingsfolder vind je de lokale adressen van de 11 afdelingen van De Sleutel. We bevelen in onze folder ook de algemene druglijn van de VAD aan voor vragen over drugs (www.druglijn.be).

ADRES VOOR PREVENTIE

De Sleutel
Josef Guislainstraat 43
9000 Gent
09 231 81 92
de.sleutel.preventie@fracarita.org

STUUR, FAX OF E-MAIL ONDERSTAANDE GEGEVENS NAAR DE SLEUTEL

Ja, stuur mij dit materiaal op:

		aantal
☐ Het SEARCH onderzoeksrapport	€ 2	
☐ SEARCH Voorlichtingsfolder in het Slowaaks	€ 0,50	
☐ SEARCH Voorlichtingsfolder in het Tsjechisch	€ 0,50	
☐ SEARCH Voorlichtingsfolder in het Russisch	€ 0,50	
☐ SEARCH Voorlichtingsfolder in het Nederlands	€ 0,50	
☐ SEARCH Voorlichtingsfolder in het Frans	€ 0,50	
☐ SEARCH Voorlichtingsfolder in het Engels	€ 0,50	
☐ Een verhalenboek 'Het gat in de haag'	€ 19	
☐ Een audio-cd met de voorgelezen verhalen (Nolle Versijp)	€ 6	

Prijzen zijn onder voorbehoud en geldig op 1 juni 2004, inclusief BTW en exclusief verzend- en verpakkingskosten

school of organisatie

ter attentie van

straat en nummer

postcode

plaats

tel

fax

e-mail

datum

facturatie- en leveringsadres zijn hetzelfde als boven tenzij hier anders vermeld:

